

Владо ПОПОВСКИ

“
*Da go pregrneme
zaedni ~ki ot i nt eres
so zdravo rasuduvawe
za i dni nat a*
”

Di mi tar Pop - Georgi ev Berovski

ОПШТИНИТЕ И ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА РЕПУБЛИКАТА

Во понеделникот, на вестите на А1, во 22 часот, портпаролот на ДУИ госпоѓица Ермира Мехмети изјави дека ДУИ очекува разговорите со СДСМ и ЛДП да продолжат по прашањето за двојазичност на Скопје без партнерите да се враќале на прашањата за Струга и Кичево. Таа прецизира дека коалиционите партнери веќе биле усогласени за Струга и за Кичево уште пред претседателските избори. Тие прашања тогаш биле искомпензирани со согласноста на ДУИ да се споела Општината Вратница со Јегуновце, да останела (и понатаму) Општината Брвеница и да се споела Општината Ростуше со Општината Маврово, така што за нив немало што повеќе да се дискутира. Разговорите, единствено требало да продолжат по барањето на ДУИ за двојазичност на Скопје.

Во однос на содржината, изјавата на госпоѓица Мехмети не е изненадување. Своевремено и министерот за локална самоуправа имаше изјавено дека...

...е постигната согласност на партнерите - кон Кичево и Струга да се приклучат сите рурални општини, а за сметка на тоа СДСМ-ЛДП обезбедиле опстанок на Општината Вратница во рамките на Јегуновце и на Брвеница во Тетовско, и на Општината Ростуше, спојувајќи ја со Општината Маврово. Односниот дил беше истакнуван како реален успех на СДСМ-ЛДП. Впрочем, Владата и министерот за локална самоуправа официјално настапија токму со тој предлог пред Собранието на РМ.

РЕСПЕКТИВНО: Изјавата на портпаролот на ДУИ за договорот меѓу коалиционите партнери е изненадување само во таа смисла што денес веќе и официјално се потврди фактот дека **БИЛ ПРАВЕН ПАЗАР ЗА СТРУГА И ЗА КИЧЕВО**, иако тоа упорно се негираше за време на претседателската кампања. Како изненадување може да се земе и признанието дека за Владата тоа било договор, а не анализа и најдобар можен

предлог, во согласност со принципите и со практиката на локалната самоуправа. Портпаролот на ДУИ не остави простор за сомнение дека можеби партнерите се договориле и за отвореност кон нови аргументи и влијанија по истите прашања што е сосема вообичаено кога станува збор за политички и правни прашања, посебно кога се знае дека границите на општините секогаш ги решаваат локалните и националните власти во процес во кој мора да постои широко и демократско двонасочно влијание, а посебно кога се случиле и референдумски изјаснувања на граѓаните. Вака како што е соопштено испаѓа како да станува збор за облигационен договор и за строгиот принцип - *resta sund servanda* (договорите мора да се почитуваат).

Како и да е, на ова место, **ДА ГО ПОТСЕТИМЕ ЕКС-ПРЕМИЕРОТ И СЕГАШНИОТ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА Р. МАКЕДОНИЈА**, господинот Бранко Црвенковски дека тој речиси во секоја прилика, при јавен настап,

имаше обичај да каже дека тие имаат мандат и преземаат одговорност за решенијата што ги предлагаат, алудирајќи на добиеното овластување. Треба да се нагласи дека тој мандат формално-правно може да биде спорен, но ако решението објективно е лошо, или ако се доживува како спротивно на интересите на граѓаните и на општините, тогаш таквото разбирање на мандатот не помага и не заштитува ниту од правење грешка или од внесување лоша намера, ниту од одговорност. **ИЗБОРОТ И МАНДАТОТ НЕ Е ДАДЕН ЗА ДА СЕ НОСАТ ПРОИЗВОЛНИ И ДУБИОЗНИ РЕШЕНИЈА** кои наместо да ги унапредуваат - ги уназадуваат етничките односи, создавајќи тензии и истиснување на едни за сметка на други од јавните ресурси и од местата на живеење.

Премиерот, т.е. Претседателот на Републиката во ниту еден момент не излезе во јавноста да објасни заради што е добар односниот коалиционен договор и во кој концепт на локална самоуправа, на децентрализација, односно на подобрување на меѓуетничките односи, се вметнуваат решенијата за Струга и за Кичево, односно за Ростуше, за Маврово или за Јегуновце и Брвеница. Сметам дека Претседателот на Републиката не ќе може да го одбегне тоа свое обраќање за она што се одвива на планот на новите граници на општините и за консеквенциите што ќе произлезат од тоа. Односно, тој не ќе може ниту да не се инволвира во процесот на децентрализацијата, посредувана со локалната самоуправа. **НЕ Е ЗА ОЧЕКУВАЊЕ**, ниту е вообичаено **ПРЕТСЕДАТЕЛОТ ДА НЕМА ПОЛИТИКА ПО КЛУЧНИ ПРАШАЊА** кои не го тангираат само политичкиот и правниот систем, туку тангираат и цел сноп на државни, национални и етнички прашања.

Морам да признаам дека, донекаде, сум

изненаден од фактот што Претседателот на Р.Македонија до ден денес **НЕ ЈА СООПШТИ СВОЈАТА ПРЕТСЕДАТЕЛСКА ПОЛИТИКА И СВОЈАТА ПРЕТСЕДАТЕЛСКА ПРОГРАМА.**

За таква политика, односно програма, воопшто не може да се сметаат изборните слогани и реторики на актуелниот Претседател. Во нив нема ништо што би било политика или програма на Претседателот, позитивно определена и препознатлива како позиција и ангажман на Претседателот и како конкретизација на неговиот мандат.

Не сакам да верувам дека Претседателот нема намера, час поскоро, да ја соопшти својата претседателска политика и програма, генерално и, посебно за особено значајни прашања. Исто така, верувам дека конечно ќе профункционира тој, инаку многу значаен пункт и колосек на нашиот правен и политички систем, со значајни иницијативи и активности, како за внатрешниот политички развој, така и за регионалната, европската и евроатлантската интеграција на Р.Македонија.

ДОКОЛУ СЕПАК НЕ СЕ СЛУЧИ ТОА, тогаш институцијата Претседател на Републиката ќе загуби битни својства и можности од уставниот концепт и од авторитетот во структурата на правниот и политичкиот систем, а самиот претседател - персонално **ЌЕ СЕ МАРГИНАЛИЗИРА И БАНАЛИЗИРА,** шетајќи по студентски натпревари и градежни објекти. Ќе остане осамен и изолиран во многу процеси; нереспектиран во меѓународната политика - толку важна за судбината на Републикава. Се разбира, таа институција не го заслужува тоа, особено по стандардите што ги поставија претходните два претседатели, а посебно вториот.

По прашањето за територијалната поделба и за општините работите отидоа до таму што од нив **МОЖАТ ДА СЕ ИЗРОДАТ МНОГУ НЕСАКАНИ И НЕОЧЕКУВАНИ СОСТОЈБИ.** Поради тоа, Претседателот на Републиката ќе треба да го помогне односниот процес за да не се случат такви состојби. Конечно, децентрализацијата и локалната самоуправа се двете страни од истата медалја, а ревизијата на општинските граници е и премногу сензибилно прашање кое завлекува во легитимните интереси, како на граѓаните и локалните заедници, така и на етничките заедници, така што на никој начин не може да биде игнорирано ниту од страна на Претседателот. Впрочем, овој процес кој се одвива актуелно е дел **ОД РАМКОВНИОТ ОХРИДСКИ ДОГОВОР** и обврска и за Претседателот на Републиката од која **ТОЈ НЕ Е АПСОВИРАН.**

Во таа смисла, едноставно како потсетување и како сугестија, да ги истакнеме следните моменти:

1. Во точката 1.5. од Рамковниот договор се вели: **"РАЗВОЈОТ** на локалната самоуправа е од суштествено значење за по-

читувањето **НА ИДЕНТИТЕТОТ** на заедниците".

Овој постулат означува задржување и почитување на реалната разместеност на заедниците, почитување и негување на мултикултурализмот, пред сè на ниво на локалната самоуправа, како впрочем и на сите други нивоа во јавната сфера. Тоа значи дека не се претпоставува и прифаќа такво концепирање на локална самоуправа и такво формирање на општините кое ќе предизвика истиснување на една со друга заедница и кое ќе востанови модел на тензии каков што е случајот не само со Струга и со Кичево, туку и случајот на Ротуше со Маврово.

2. Во точката 3.1. од Рамковниот договор се вели: "Ќе се усвои ревидиран закон за локална самоуправа... при што ќе се одрази **ПРИНЦИПОТ НА ВЕРТИКАЛНА ОРГАНИЗИРАНОСТ** којшто во моментот важи во Европската унија...".

Овој принцип во никој случај не значи фузија на општини од рурален и урбан вид и создавање на конгломерат кој, повеќе од сигурно, ќе доведе до конфузија и до спротивставување на интересите на граѓаните и на различните локални и етнички заедници. Тој принцип значи структурирање на локалната самоуправа по вертикала или - соз-

давање и на втор степен на локална самоуправа. Со тоа ќе се постигне задржување и респектирање на реалната територијална алоцираност на етничките заедници - нивно зајакнување со својството на правни субјекти преку општинскиот статус како примарни локални и самоуправни заедници и нивно поврзување на поширок план преку вториот степен во кој, природно, ќе дојдат до израз и заедничките интереси и меѓусебните големини (пропорции) на тие интереси и влијанија во решавањето на заедничките пошироки потреби.

3. Во точката 3.2. од Рамковниот договор се вели: **"...РЕВИЗИЈАТА НА ОПШТИНСКИТЕ ГРАНИЦИ** ќе биде спроведена од страна на локалните и националните власти, со меѓународно учество".

Овој принцип означува заедничко и транспарентно учество на трите субјекти, а не играње криенка и мижитатара како што се прави. Тој принцип е норма во Европската повелба (без меѓународниот елемент) што значи дека секоја друга процедура во која не учествуваат двете власти е нестандартна и непожелна, бидејќи е спротивна на демократските правила и практики на самата Европска заедница за која, покрај со друго, настојуваме да се квалификуваме и со овој процес.

И сосем за крај: **ЗОШТО ФУЗИЈА НА ОПШТИНИ И КОНФУЗИЈА НА ИНТЕРЕСИ** и влијанија? Зошто не структурирање по вертикала и зошто не покренување на процедура за втор степен на самоуправа, кога се знае дека таа концепција многу пореално ја демократизира и порационално ја децентрализира власта и управувањето со јавните работи? Зошто се прават хетерогени (урбано-рурални) општини и конгломерати на противречни интереси со реторика дека тоа е добро решение. Ако е тоа добро решение, зошто не е добро за Скопје, за Струмица или за Битола, Прилеп и за кој и да е друг случај?

Зошто Вие Претседателе го одбегнувате Вашето инволвирање во овој процес и во тоа прашање кога веќе до појас или уште повисоко сте вмешани во истиот? **ЗОШТО НЕ ПОКРЕНЕТЕ ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗЛЕЗ ОД "ПАТ СИТУАЦИЈАТА"** кога веќе Ве сметаат за добар шахист, а излез се разбира има и тоа во корист на сите граѓани и на сите ентитети? Зошто се шпекулира дека Меѓународната заедница ќе требало да пресече по прашањата кои ги вбешти самата владина Коалиција и кои треба да ги пресечат со согласност политичките субјекти на оваа наша држава.

Се надевам дека знаете што би значело спротивното за статусот и достоинството на Р.Македонија, кои до голема мерка се урнисани, но сè уште не се поништени.

НЕМА БЕГАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТА. Ниту за Вас, ниту за сите нас. ■

